

Skattemessige konsekvenser for valutalån:

Fusjon mellom kreditor og debitor

Sentralskattekontoret for storbedrifter ga 18. mai 2015 en bindende forhåndsuttalelse som gjaldt skattemessige konsekvenser av en planlagt omorganisering i konsern (saksnummer 2015-607SFS). Omorganiseringen gikk ut på at det skulle foretas en deling av datterselskapet B AS.

Artikkelen er forfattet av:

Senior skattejurist
Linda H. Bragstad
Sentralskattekontoret for storbedrifter

B AS hadde langsiktige valutalån til morselskapet A ASA. Disse lånene skulle, sammen med andre eiendeler, fisjoneres ut til et nystiftet selskap, som deretter skulle fisjonere med A ASA.

Anmodningen gjaldt spørsmål om hvilke skattemessige konsekvenser fusjonen hadde for valutalånene, herunder omvurderingskontoen i overdragende selskap B. Fusjonen innebar at kreditorposisjonen og debitorposisjonen kom på samme hånd. B AS hadde fradragført urealisert valutatap knyttet til lånene, mens A ASA ikke hadde inntektsført urealisert valutagevinst, jf. sktl. § 14-5 femte ledd.

Nærmere om saksforholdet

Formålet med den planlagte delingen av B AS var at selskapet skulle rendyrkes som et rent operativt selskap. Dette innebar at aksjer i underliggende selskaper, gjeld og ansatte skulle overføres til morselskapet A ASA.

B AS var finansiert med langsiktige lån fra A ASA, som var i utenlandsk valuta. For å redusere den konserninterne gjelden og forenkle håndteringen av skattelovens regler om begrensnings av rentefradrag, ønsket konsernet å overføre gjelden til A ASA sammen med investeringene i datterselskapene og de ansatte.

Den planlagte omorganiseringen skulle gjennomføres som følger:

I trinn 1 av omorganiseringen skulle det stiftes et nytt aksjeselskap (Newco AS) med minimum aksjekapital.

I trinn 2 av omorganiseringen skulle det foretas en fisjon av B AS med Newco AS som overtakende selskap. B AS' eiendeler i andre selskaper, aktuelle konsernfunksjoner, samt gjelden til A ASA skulle fisjoneres ut av B AS og inn i Newco AS. Fisjonen skulle gjennomføres etter reglene i skatteloven kapittel 11 om skattefrie fisjoner.

I trinn 3 av omorganiseringen skulle det foretas en fusjon mellom Newco AS og A ASA. Dette skulle gjennomføres øyeblikkelig etter gjennomføringen av fisjonen i trinn 2, og gjennom en forenklet mor-datterfusjon, jf. aksjeloven § 13-23. Fusjonen skulle gjennomføres etter reglene i skatteloven kapittel 11 om skattefrie fisjoner. Som følge av fusjonen ville kreditor- og debitorposisjonen knyttet til lånene komme på samme hånd.

B AS hadde et urealisert tap knyttet til de langsiktige lånene i fremmed valuta pr. 31. desember 2014, mens A ASA hadde en tilsvarende urealisert gevinst. B AS hadde fradragført det urealiserte tapet, mens A ASA ikke hadde inntektsført den urealiserte gevinsten, jf. sktl. § 14-5 femte ledd.

Selskapets anførsler

A ASA anførte at fusjonen ikke ville medføre beskatning for selskapet. Det var vist til at bortfallet av gjeld/fordringer i fremmed valuta var omfattet av skattefriheten ved fusjon, og at bortfallet ikke utgjorde

en skattepliktig realisasjon. Videre anførte selskapet at omvurderingskontoen til A ASA etter fusjonen ville være kr 0.

Selskapet anførte også at det ikke var grunnlag for beskatning etter de ulovfestede reglene for gjennomskjæring.

Sentralskattekontorets vurderinger

Reglene om skattefri fusjon og fisjon av selskaper – prinsippet om kontinuitet
Fusjon av aksjeselskaper innebærer at eiendeler, rettigheter og forpliktelser overføres mellom selskapene som omorganiseres. Kontoret viste til at det skatterettslige utgangspunktet er at overdragelse av eiendeler og rettigheter og ombytting av aksjer anses som realisasjon som utløser gevinst- og tapsoppgjør for selskaper og aksjonærer.

Dersom bestemte vilkår er oppfylt, kan imidlertid fusjon gjennomføres uten umiddelbar beskatning, jf. sktl. § 11-2. En grunnleggende forutsetning er at fusjonen gjennomføres med skattemessig kontinuitet for selskaper og aksjonærer. Det vil si at de skattemessige forholdene som gjaldt før fusjonen, videreføres også etter transaksjonen. På selskapsnivå innebærer kravet til skattemessig kontinuitet at det overtakende selskapet trer inn i det overdragende selskapets skatteposisjoner. Det vises til Ot.prp. nr. 71 (1995-96) punkt 2.3.6.

Kontoret bemerket at det forhold at fusjon skal gjennomføres «uten skattlegging», jf. ordlyden i sktl. § 11-2, innebærer at fusjonen som sådan ikke utløser skatteplikt. Latent skatteplikt på selskaps- og aksjonærnivå faller imidlertid ikke bort.⁶⁸

⁶⁸ Frederik Zimmer (red.): *Bedrift, selskap og skatt*, 6. utg. Oslo 2014 s. 627.

Prinsippet om kontinuitet er nærmere beskrevet i Ot.prp. nr. 78 L (2010–2011) punkt 3, hvor det fremgår at skattefriheten ved transaksjonen kun er en utsettelse av beskatningen til det finner sted etterfølgende begivenheter som gir grunnlag for beskatning. Ved senere skatteutløsende begivenheter vil skatten som utgangspunkt bli den samme som den ville blitt om omorganiseringen ikke hadde funnet sted.

Kontoret la etter dette til grunn at vilkåret om skattemessig kontinuitet innebærer at alle skatteposisjoner i det overdragende selskapet skal overføres uendret til det overtakende selskapet, jf. sktl. § 11–7 første ledd.

Tidfesting av urealiserte valutagevinster- og tap på langsiktige fordringer

B AS hadde langsiktig lån i fremmed valuta til A ASA. Ved planlagt fisjon av B AS skulle disse lånene overføres til Newco AS. En etterfølgende fusjon av Newco AS og A ASA ville innebære at kreditorposisjonen og debitorposisjonen knyttet til lånene kom på samme hånd.

B AS hadde fradragsført urealisert valutatap knyttet til disse lånene, mens A ASA ikke hadde inntektsført urealisert valutagevinst. Kontoret viste til at dette var i samsvar med reglene i sktl. § 14–5 femte ledd bokstav a nr. 1 og 2, som gir særregler om tidfesting av urealisert valutagevinst og valutatap på langsiktige fordringer og gjeldsposter.

Reglene innebærer at skattyter gis rett til fradrag for netto urealisert valutatap på slike poster, mens netto urealisert valutagevinst bare beskattes i den grad dette ligger innenfor tidligere fradragsført urealisert tap (reverseringsprinsippet). Samtlige urealiserte gevinster og tap skal vurderes samlet (porteføljep prinsippet).

Portefølje- og reverseringsprinsippet gjennomføres ved hjelp av en omvurderingskonto, jf. fsfin. § 14–5–20. Dette er en oppstilling over alle urealiserte valutagevinster og valutatap pr. 31. desember i inntektsåret. Realiserte gevinster- og tap inngår ikke i omvurderingskontoen.

Kontoret bemerket at det bare er endring av omvurderingskontoen i forhold til tidligere år som påvirker det skattemessige resultatet. En reduksjon av omvurderingskontoen medfører skattepliktig inntekt, mens en økning av kontoen medfører skattemessig fradrag.⁶⁹ Den tekniske gjennomføringen av omvurderingskonto medfører i prinsippet at tidligere urealisert valutagevinst og valutatap som er inntektsført/fradragsført, blir reversert i det påfølgende inntektsåret, og at det pr. 31.12. beregnes en ny saldo på omvurderingskontoen basert på selskapets langsiktige valutaposter på dette tidspunktet.

Omvurderingskontoen til B AS utgjorde et betydelig beløp og knyttet seg i sin helhet til gjelden i fremmed valuta til A ASA, som skulle fisjoneres ut av B AS. Omvurderingskontoen til A ASA var kr 0.

Skattemessige konsekvenser av fusjonen

Selskapet hadde vist til at fusjonen mellom Newco AS og A ASA innebar at lånene bortfalt, og hadde anført at dette hadde som

⁶⁹ Frederik Zimmer (red.): *Bedrift, selskap og skatt*, Oslo 2014 s. 260 flg.

Vil du vite hvordan
Vitari kan hjelpe ditt
selskap med å
jobbe smartere?

Merete

Marianne

merete.nilsen@vitari.no

415 31 741

marianne.thielemann@vitari.no

400 05 521

**«Systemene skal ikke ta tid
– de skal gi tid»**

www.vitari.no

konsekvens at omvurderingskontoen til A ASA også pr. 1.1. i fusjonsåret ville være kr 0.

Sentralskattekontoret var ikke enig i dette. Etter kontorets syn var omvurderingskontoen en skatteposisjon som skulle videreføres på det overtakende selskapets hånd, jf. sktl. § 11–7. Dette innebar at omvurderingskontoen til Newco AS måtte videreføres uendret til A ASA.

Kontoret la til grunn at når lånene bortfaller som følge av at kreditor- og debitorposisjonen forenes ved fusjonen, skal lånene ikke lenger inngå ved beregning av omvurderingskontoen pr. 31.12. i fusjonsåret. Dette ville isolert sett medføre en reduksjon av omvurderingskontoen til A ASA, som ville utløse beskatning på selskapets hånd i fusjonsåret. Det beløpet som kommer til beskatning, vil tilsvare tidligere fradragsført urealisert valutatap knyttet til lånene.

Selskapet hadde som argument for at transaksjonene ikke ville utløse beskatning bl.a. vist til en uttalelse fra sentralskattekontoret fra 2000, sak 2000–612SFS (Utv. 2001 s. 281).

Denne uttalelsen gjaldt et selskap A som eide samtlige aksjer i selskap B. Selskap A hadde en fordring på B, hvor den skattemessige inngangsverdien var vesentlig lavere enn pålydende. Denne fordringen hadde A ervervet fra et tredje selskap. Spørsmålet var om fusjon mellom A og B, hvor A var det overtakende selskapet, utløste skatteplikt for «merverdien» på fordringen. Kontoret antok at selskaps-skatte- og skatteloven kapittel 8 (nåværende regler i skatteloven kapittel 11) i utgangspunktet fritok det overtakende selskapet for skatteplikt på fordringen.

Selskapet har videre vist til en bindende forhåndsuttalelse avgitt av Skattedirektoratet, uttalelse 27/13.

Denne uttalelsen gjaldt spørsmål om fusjon av kreditorselskap og debitorselskap ville innebære realisasjon av valutagevinst og -tap knyttet til fordring. Skattedirektoratet konkluderte med at fordringen bortfalt ved fusjonen, og at valutagevinst/-tap ikke kom til inntekt/fradrag.

Kontoret viste til at begge uttalelsene gjaldt spørsmål om fusjon innebar realisasjon av fordring. Uttalelsene gjaldt ikke skattemessige konsekvenser av at over-

dragende selskap har en omvurderingskonto som skal videreføres uendret til overtakende selskap ved fusjon.

Etter kontorets syn var det i dette tilfellet ikke nødvendig å vurdere om fusjonen innebar at fordringene ble realisert. Kontoret viste til at en eventuell realisasjon ville medført at valutagevinsten for den ene parten ville vært beløpsmessig det samme som valutatapet for den andre parten. Virkningen av at transaksjonene gjennomføres til skattemessig kontinuitet, og at lånene ikke inngår ved beregning av omvurderingskontoen pr. 31.12 i inntektsåret, medfører at beløp tilsvarende tidligere fradragsført urealisert valutatap kommer til beskatning. Etter kontorets syn var denne løsningen ikke i strid med det som var lagt til grunn i de to uttalelsene.

Det var også vist til Folkvord: *Skatt ved fusjon og fisjon*, Oslo 2006 s. 174. Det er her uttalt følgende:

«Det kan tenkes at man har fordringer mellom de fusjonerende selskapene. Fusjonen må som hovedregel medføre at fordringene bortfaller. Det kan reises spørsmål ved om det skal foretas et taps- eller gevinstoppgjør på fusjonstidspunktet.

[...]

Ettersom kreditor og debitor blir samme person etter sammenslåingen, har man ikke vunnet fordel ved kapital, jf. sktl. § 5–1, eller tap ved realisasjon, jf. sktl. § 6–2. Man har dermed neppe hjemmel for verken skatteplikt eller fradragsrett. Dette innebærer at det oppstår skattemessige incitament og dermed et element av skattemessig diskontinuitet dersom de fusjonerende selskapene har fordringer med latent skatteplikt/fradragsrett mellom hverandre.»

Etter kontorets syn var spørsmålet også her om fusjon av kreditor og debitor innebærer realisasjon av fordring.

Selskapet anførte også at formålet med skattefrie fusjoner etter skatteloven kapittel 11 er at skattyterne skal kunne gjennomføre hensiktsmessige omorganiseringer uten å utløse beskatning, og at dette talte for at fusjonen ikke skulle medføre beskatning.

Kontoret bemerket at forutsetningen for skattefrihet er at transaksjonene skal gjennomføres med skattemessig

kontinuitet. Skatten skal bli den samme som den ville blitt om omorganiseringen ikke hadde funnet sted. Etter kontorets syn ville det være i strid med formålet dersom skattyter ved å foreta omorganiseringer etter reglene i skatteloven kapittel 11, kom i en bedre situasjon skattemessig.

På bakgrunn av den konklusjon som sentralskattekontoret kom til, var det ikke nødvendig å ta stilling til spørsmålet om ulovfestet gjennomskjæring.

Kommentar

Regnskapsmessig vil utgangspunktet være at urealiserte valutagevinster og -tap er bokført fullt ut hos både kreditor og debitor. For selskap A ASA, som har bokført en urealisert valutagevinst som ikke er inntektsført skattemessig, innebærer dette at selskapet vil ha en tilsvarende positiv midlertidig forskjell knyttet til fordringen, jf. RF-1217 (forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier) postene 11–13. I og med at selskapet ikke skattemessig har inntektsført eller fradragsført urealisert valuta fra fordringen, vil fusjonen ikke medføre skattemessige effekter knyttet til fordringen. Skjemateknisk kan dette løses ved at den midlertidige forskjellen tilknyttet fordringen ikke videreføres pr. 1. januar i fusjonsåret.

For Newco AS/B AS er det urealiserte valutatapet på lånet også tatt til fradrag skattemessig. Dette innebærer at lånet regnskapsmessig og skattemessig har samme verdi, slik at det dermed ikke foreligger midlertidig forskjell på lånet. Samtidig innebærer dette at valutatapet er tillagt selskapets omvurderingskonto. Som sentralskattekontoret kom til ovenfor, vil fusjonen medføre at omvurderingskontoen skal videreføres uendret til fusjonsåret. I og med at lånet ikke eksisterer pr. 31.12. i fusjonsåret, vil den skattemessige effekten bli at valutatapet reverseres/inntektsføres. Skjemateknisk kan dette gjennomføres ved at beløpet inntektsføres i næringsoppgavens side 4, for eksempel i post 0679 (andre inntekter).

En alternativ løsning i foreliggende tilfelle, hvor urealisert valutagevinst hos kreditor beløpsmessig er det samme som urealisert valutatap hos debitor, kan være å videreføre de fusjonerte selskapenes midlertidige forskjeller fra 31.12 i året før fusjonsåret, til 1. januar i fusjonsåret. Dette vil også gi et korrekt skattemessig resultat.